

בני מאמינים

עלון לחזקת עגית אמן בקרב בני הנעורים

יצא לאור על ידי ארגון בני אמונים תד. 102 בני ברק

תמוז
תשע"ז

הלכות אמן בסדר האותיות

בעלונים הקודמים הבאנו את ההלכות הקשורות במשגים המתחילים באותיות א-נ.

בעלון זה נוסף שתי הלכות באותיות ס' וע'.

סמכות - מנהגו שלא לענות 'אמן' אחר ברפת 'לעסוק בדברי תורה', שכן היא מחברת לברפת 'העבר נא' שאחריה. כיון שיש הסוברים שהן שתי ברכות נפרדות, תקנו הפוסקים לומר 'והעבר' בוי"ו החבור, שבכך לכל השיטות היא נעשית כברכה אחת עם ברפת 'לעסוק'. ומכל מקום ראוי לסיים את ברפת 'לעסוק' בלחש, כדי שלא יפסדו השומעים לספק עגית אמן (שו"ע ורמ"א או"ח מז ו, מ"ב שם ס"ק יב).

עצה טובה - כיון שעגית אמן מחייבת להעשות ככנה, לפיכך הביא בספר 'אור צדיקים' (תקון התפלה אות נב): 'קודם התפלה יאמר: 'בזונו של עולם, גלי וידע לפניך שאני בשר גרם, ואין בי פח לבן פגת אמן פראי'. לכן יהי רצון מלפניך שתהא עולה פגת אמן שלי עם פגת אמן מאותם השירים הידועים לכן עגית אמן פראי'.

שאלת חכם

שאלה: שעת בקר מקדמת של יום ל"ג בעומר. אליהו ילד חיפאי, יושב לצד אביו באוטובוס שעשה את הרכו מחיפה למירון, שם תכנן השנים להתפלל תפלת שחרית למגלות הצינו ולאחר מכן להצטרף לחוגגים הרבים בהלוא דרשבי.

"תפלת הדרור" הכריז אחד הנוסעים דקות ספורות לאחר שציא האוטובוס לכביש המהיר והנה, להפתעתו של אליהו החל אביו תחת זאת באמירת ברכות השחר. התדע מדוע?

תשובות נתן לשלח לבני אמונים תד. 102 בני ברק. **התשובה:** בין השולחים יצאו פרסים יקרי ערך.

משיב בהלכה

התשובה לשאלת חכם מהגיליון הקודם:

השאלה: שמואל בן העשר שב זה עתה מחזיר לארץ, לשם נסע כדי להשתתף בחתנת אחיו הניכור. בבקר שלמחרת חזרתו לפני שהתחילה התפלה, פנה שמואל לרב ושאלו על הלכה מסוימת. בתגובה קרא הרב לר' שלמה, ראש הפולל שישיב בסמוך, ולעוד שמונה מהמתפללים. והורה לשמואל לברך בפניהם את ברכות השחר. התדע מה שאל שמואל, ומדוע הורה לו הרב לעשות כן?

תשובה: שמואל שאל אם עליו לברך 'הגומל' כדינו עוברי חס. הרב השיב לו כי כיון שאנו פוסקים שקטן אינו מברך 'הגומל' (ראה מ"ב ר"ט סק"א), על פן ראוי שיכין על כך בברכות השחר המסתיימת בברכת 'הגומל' חסדים טובים לעמו ישראל, ויעדי שיאמרו בפני עשרה שמתוכם שני תלמידי חכמים (הגר"ש"ז ארעבבאך זצ"ל, 'הלכות שלמה' - תפלה כג ח).

שמות הזוכים בהגרלה שהתקיימה בין שולחי הפתרונות לשאלת חכם ו' לכתב החידה שהתפרסמו בעלון הקודם. מתפרסמים בקול אמונים 03-91-3-91-91 שלושה 3.

ידידים יקרים,

מבנה אמריקאי נושא פרסים על תכנון של העלון
מתוין לקם במזקד 'קול אמונים' 03-91-3-91-91 בשלוחה 7.

דבר הי"ר

ילדי ישראל היקרים! דור העתיד של עם ישראל!

נגיש אני בכל יום מחדש, לחוות יחד עמכם את המהפכה הגדולה המתרחשת אל מול עינינו - מהפכת 'בני אמונים'.

בחסד ה' וברחמי זכינו שהמהפכה תחדר לכל אתר ואתר. בתי הכנסת בכל רחבי העולם מלאים כיום ב'יודעי שמך', אנשים יקרים שזכו להפיר במעלתה של מצות עגית אמן, ושל אמירת ברכות הודאה משלמות למלך המלכים.

כלם מרויחים מכך: התפלה מתחילה בזמן המועד לה, הברכות נאמרות בשימת לב ובמתינות, והעולם כלו כמו מתעטף בשירה עתיקת יומיו, שירה של אמונה והודיה.

כידוע לכלכם, חלק בלתי נפרד ממצות עגית אמן הוא החנוך מקטנות. יעידו על כך דבריו של רבי מאיר (סנהדרין ק"ב): "קטן מאימתי בא לעולם הבא?... משעה שיאמר אמן". כמה נפלא לראות לא פעם ולא פעמים ילדים המזכירים את חבריהם במצוה זו. רק לאחרונה שמעתי על ילדה שהתארכה אצל סבתה בשבת ובקשה ממנה שתענה אמן אחרי ברכות השחר שלה. הסבתא שמעה את בקשתה, ופשוט החלה לבכות. מעולם, בכל שמונים שנותיה היא לא זכתה לענות אמן אחרי ברכות השחר, ופתאום הבינה את ההפסד.

בפסח האחרון קראנו בהגדה של פסח' על 'שאינו יודע לשאול'. לצערי הרב במצות עגית אמן ישנם רבים 'שאינם יודעים לשאול'...

אין לי ספק כי אדם שזכה לעין ולהתעמק בפרטיה ובמעלותיה של מצוה זו ולהבין את גדל השכר הצפוי למקפידים עליה, לא יתסס לרגע לפני שהוא אומר את ברכותיו לבקש ממישהו שיענה אחריו אמן, ואף לענות אמן אחר רבים אחרים. הן לנו גדול מהארץ הקדוש שעליו העיד תלמידו כי בכל יום היה עונה 'אמן' אחר מאה אנשים, ומי אנו לעמדתו?

אשריכם, ילדים יקרים, שזכיתם להפיר בגלל מעלתה של מצות עגית אמן ולהקפיד עליה. אף דוקא משום כך ראוי שכל אחד מכם ישאל את עצמו: האם עשיתי מספיק כדי שלא יהיו כאלו 'שאינם יודעים לשאול'. נראה לי שכל עוד קיימים ילדים שאינם מקפידים על עגית אמן, כפי הנראה לא עשינו מספיק.

המהפכה טרם הסתיימה!

כפי שנאמר בהגדה על 'שאינו יודע לשאול': 'את פתח לו!' - כל אחד מכם יכול להיות שתף פעיל במהפכת 'בני אמונים' אם רק ישתדל גם הוא להרבות אמנים ולספר לכל סובביו על יקרה העצום של מצוה זו.

מחובתנו להחליט על משרה ברורה: להמשיך ולהביא את מצות עגית אמן לתודעת הצבור, ולכל אחד מכם, הקוראים, יש הכוללת לסייע למשרה קדושה זו ולגרם שימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן (תהלים עט יב).

ידעו לכם, כי בכך שאתם מחזקים אחרים בעגית אמן הנכם בונים להם את התשתית לכל חייהם הרוחניים, ואין איש יכול לשער את גדל שכרם.

יחד נמשיך את המהפכה.

סמריהת ה'תשע"ז

הרב יעקב דב מרמורשטיין.

ואמר כל העם אמן

ילדי ישראל, נאמי האמן היקרים!
גם לכם מגיעה הזכות להיות מופיעי רבים
ולצדד יחידים נוספים לנושאי דגל האמן
המקפידים על כך דבר יום ביומו.
ולכן בעלון הבא - מודעה זו תפתח על ידכם.

כל שעליכם לעשות הוא:

לנסח באופן בהיר וקולע
מודעת חזקת מרתקת על עגית אמן.
להדגיש בה את חשיבותה הנשגבה,
באופן שיגדיר את הקוראים
להקפיד באתר שאת על עגית אמן.
לבהר פותחת קצרה וקולעת למודעה.

**המודעה
המצליחה ביותר
תופיע בעלון
הבא ותזכה את שולחיה
בפרסיוספר בשו" 1000 ₪.**

את המודעה שנפתחת: יש לשלח לבני אמונים" תד. 102 בני ברק

עֲרֵשֶׁרֶת הָאֱמָנִים

את הספור בעלון זה שלח הפעם לך הנמנה על המאמרים הנתיקים יותר של מוקד "קול אמונים", ומהמשתתפים הקבועים במבצעים ובאתגרים המיטעמים בקול.

אנו שמחים להגישו לפניכם: הרי לכם ספרו של שלומי מירושלים, בשנוי עריכה מתבקשים.

לכבוד מערכת 'בני מאמינים', שלום וברכה!

קוראים לי שלומי. אני מתקרב לגיל בר מצוה, לומד באחד מתלמידי התורה המקרים בירושלים, וברוך ה' אוהב את למדי ומצליח בהם.

הבקר, ומלבד זאת, באופן אישי היה מנהג זה קרוב ללבי בשל היותי מאזין קבוע לקול הנפלא 'קול אמונים'. לאחרונה אף זכיתי באחד מפוזעי הקול באופנים חדשים ומשקללים...

עתה, בעודי יושב על משתי, במושב המדחק בצפון, קשאחי ואבי בבית הנקט וישאר בני הבית נמים את שנתם, התחבטתי בשאלה

מי יוכל לענות 'אמן' אחר ברכותי? לדע קל חלפה במוחי המחשבה: 'אולי אותה הפעם?', אך מיד דחיתי אותה על הסף: היתכן שדוקא קשאני מגיע לידי נסיון אותה כך בקלות על זכות מה גדולה? ואז, נזפרתי בבו דודי, נתי.

נתי בנדאי ישמח לבקר עמי ברכות השחר בחברותא, בדעתי, יגד חריו וצדיק שקמוהו, שאוהב כמון את 'בני אמונים' לא יפסס בקלות מצוה שקדו, הייתי בטוח, 'עלי רק לנדה שהוא עדין לא יצא לתפלה בבית הנקטת שבמוז'ון.

תאיתי לפלאפון של דודתי, והנה, כפי שלמתי בחידור: "הבא לשחר מסייעין בידו" מעבר

רבים מכנים אותי בתאר 'תולעת ספרים', בשל אהבתי המיוחדת לספרי קריאה. מאז ומתמיד אני אוהב במיוחד ספרי הרפתקאות, אך גם בחלומותי המסעירים ביותר לא דמנתי שפעם אשמש בעצמי חלק מספר אמת. לא חשבתי מעולם להשתתף אפילו לא כפרט קטן בתוך הרפתקאה מסעירה שארעה במציאות.

אך כמו שאומרים: לפעמים המציאות עולה על כל דמיון... וקב מצאתי עצמי בבקרו של אחד מימי בין הזמנים בתוך סיטואציה מפתירה, שלאחר משה התבררה פי אתם, 'בני אמונים', הייתם חלק בלתי נפרד מנועה.

רגע, מרב התרגשות הגעתי בטענה לסוף... אתחיל לספר לכם לפי סדר כדי שתוכלו להבין טוב יותר:

בין הזמנים האחרון נסענו יחד כל המשפחה המורחבת מצד אבי, ושרנו מתחם של דירות נפש בצפון. זאת היתה חניה חד פעמית שתכננה בקפידה חדשים רבים, ונהלו סביבה עשירות שויות והלכות קדחתניות.

סוף סוף מצאנו את עצמנו, אחי ואני מתנדבים על נדנדת עץ בן ששועים מוריד בצפון, יחד עם בני דודינו ההוגבים שלא ראינו מזה זמן רב.

ביום הראשון הרגשנו שאנו מרחפים בתוך עץ של אשר: הנוף עוצר הנשימה, השלוח והמפגש עם כל בני המשפחה - כל אלו סחפו אותנו לאורית שלמה ולעליצות רבה.

בערב, לאחר שעליתי על משתי וקראתי קריאת שמע, נתקפתי בסחרחורות ובכאבי ראש.

"אוי לא", הררתי בעצב, "רק לא להיות חולה בפש..."

לצער, מהר מאד הבנתי שחששותי נכונים. הנה לי קר, וראשי צנח על הקרית.

לאמי שתיה לא היו כל ספקות: "יש לך חם", היא פסקה בידענות ששמונה לאמהות... ואכן המד-חם שהיא נתנה לי הורה על חם גוף של ארבעים מעלות.

בלית ברירה השלמתי עם רע הגזרה, ונדרמתי מתוך כאבי ראש וצער על מסלול ההליכה המתקנן למחר שאאלץ להפסיד.

בבקר, הייתי חלש מדי כדי לקום. קשהעודרתי לבסוף, המטות שלדי הי יריקות, ושקט שרר ברחבי הבית.

'בנדאי הלכו אחי להפלה, הררתי לעצמי ונפרתי במצבי העגים... בעודי פותח את הסדור, נזפרתי בבהלה ושאלתי בקול: "מה יהיה עם ברכות השחר??"

בשלוש השנים האחרונות, השתדלתי להקפיד מאד על אמירת ברכות השחר בחברותא. בתלמוד התורה שבו אני לומד הפך מנהג זה לחלק מסדור.

צדיק באמונתו מדבר גדולי הדורות על עתת אמן:

מגדולי הגאונים והמקבלים היה הגאון הקדוש רבי נתן נטע שפירא זצ"ל, אב"ד קראקא, מי שנודע לימים בזכות ספרו הגדול בבעל 'המגלה עמקות'. הוא נולד בשנת ש"ה, וקבר בגילדותו התפרסם בלח זכרוננו הנדיר ובגאונותו המפלאה. בהיותו בן שלושים נבחר לראשות הלישיבה הגבוהה בקראקא. פיו שזכה לתורה ולגדלה במקום אחד, לא נטל פרוטה בשכרו, ואף תמך בכל מאורו בעניים ובדלים. על אף שהתנהג בענוותנות יתרה, התפרסם שמו עד מהרה כצדיק יסוד עולם, ומופתים רבים נקשרו בשמו. הוא נפטר ב"ג מנ"א שצ"ג והוא בן ארבעים ושמונה שנים בלבד.

על ציון קדשו נחרת: "פה נטמן איש אלקי קדוש מן השדמונים, מגלה עמקות רזין ומטמונים, הוא שאומרים עליו שדבר אותו אלהים פנים אל פנים..."

להלן כמה מתוך הפנינים והרזים שהביא בספרו הקדוש 'מגלה עמקות' על אודות מעלת עניית אמן:

- את הפסוק: "איש אמונות רב ברכות" (משלי כח כ) יש לפרש: "איש אמונות" - העונה אמן; "רב" גדלו ממברך ה"ברכות", כפי שאמרו חז"ל (ברכות נג ב): "גדול העונה אמן יותר מן המברך" (פירשט נגש).
- עניית אמן משתיקה את כל המקטרגים, ורמז לדבר בפסוק (בראשית לב יב): "הצילני נא מיד
- אחי מיד עשו" - נא מיד אחי ראשי תבות אמן (פירשט בלק).
- יש לחנך את הילדים הקטנים לענות אמן, ורמז לדבר בפסוק (בראשית לו ג): "בן זקנים הוא" סופי תבות אמן (פירשט בלק).
- "עקר האמונה תלויה בעניית אמן" (פירשט האזינו).

לקו נשמע קולו של נתי, יגד אך מאשש.

"אולי תרצה לקפץ רגע לצימר שלנו כדי לומר ברכות השחר בחברותא?" ספק שאלתי ספק קבעתי. "בשמחה, למה לא", השיב נתי טוב הלב, אך מבלי שידע את הסבה שבגללה אני מטריר אותו ללא עד אלי. הוא התייער עם אמו שעמדה לצדו, ואף המשך והציע: "מה בדעתך שאשאר לאחר מכן, ונלמד מעט ביחד? האבות שלנו ודאי ישמחו מכם מאד".

כמה דקות לאחר הטיחה, הפתעתי לשמע נקישות בהולות על הדלת. קשהצצתי בעיניית גלית את נתי עומד שם, רועד פעלה נדך.

"שלומי, תפתח, אבל מהר!", נבהלתי לשמע את לחישותו הרועמת מאחורי הדלת.

"מה קרה?", מהרתי לפתח את הדלת ולהכניסו פנימה. פניו היו חרוות פסיד. חריו המעיד על פחד, פחד אמתי וחקק.

נתי לא היה מפר לי קילד פחדן. מה כבר יכול היה להבהיל אותו בשעת בקר רגועה במושב קסום שנקח? חתולה שקפצה עליו? או אולי איש מפידי שנתקל בו?

אמי למדה אותי ששפמישהו מפחד, קדם כל יש להגיש לו פוס שתיקה. עשיתי כן. נתי ברו בכנה ועיניו אחריו 'אמן'. הוא שתה, ואת אט חור הצבע לקניו.

"לא תאמין", ספר לי נתי לאחר שנגע מעט, "לד הגנה של דירת הנפש שלך, ראיתי בחר לבשו בקפצון שהוכנה שלו הגיע כמעט עד העינים. אני חושב שהוא ערבי מאחד המושבים הסמוכים. הבחור התכוף ליד האופנים החדשים שלך, אלו שהבאת מירושלים וקשרת לגדר. ראיתי שהוא 'מטפל' במנעול השרשרת שתקח אותם למעקה. מיד קשהבחין בי, הוא נתן בי מבט מפחד, ומהר להמלט מהמקום.

כן, בהנחם היטב: היו אלו אותם אופנים משקללים שהגרלתי בסך הכל לפני כמחצית השנה ב'בני אמונים'. מסתבר פי זכאות החברותא שקבעתי עם נתי הם נצלו מגנבה.

בשעה הבאה, עד שחרו בני משפחתי מהתפלה, השתדלנו מפעם לפעם 'להראות נוכחות' ליד החלון הפונה לגנת הצימר. פתחנו אותו ופרנו זה עם זה בקולניות. איננו יודעים אם הדבר הועיל אם לא, אך מפל מקום קנינו שהאופנים נותרו במקומם.

רק קשש אבי שליט"א מהתפלה, העינו לצאת יחד עמו לגנה תוך כדי שספרנו לו את הספור. קששדקנו את השדרות לא הפתענו לראות עליה סימן נסור עמקים. השרשרת יצאה מכלל שמוש ונקל היה לשער מה היה עולה בגורל האופנים. אלמלא היה מגיע נתי בדיק בזמן המתאים כדי לבקר עמי את ברכות השחר בחברותא. כפי הנראה הם היו נגנבים, והגנבה היתה גורמת לי לצער שאין לתאר.

לינו את נתי לביתו, ונשכנסנו לצימר שלנו אחר לי אבי שייחיה: "שלומי, 'בני אמונים' נתנו לך את האופנים וגם שמרו לך עליהם. בזכות ההתעקשות שלך לבקר ברכות השחר בחברותא, נשארו האופנים ברישור ולא נגנבו".

ביום שלמחרת כבר הרגשתי טוב יותר וצאתי עם כל בני משפחתי לאחיות ערב בחיק הטבע. נתי ואני ספרנו בלגם את ספור ההצלה בהתרגשות גדולה. כלם התרגשו מאד, ופה אחד התקבלה החלטה משפחתית: להתחזק באמירת ברכות השחר בחברותא. הגדיל לעשות אחד מובני הדודים שלי שהוציא דף נעט מתיקו, ושדך חברותות בין הנוכחים...

"עד כאן הספור שלי", חתם שלומי, "כל מי ששמע אותו עד עתה התרגש מאד. אם אתם חושבים שהוא יכול להביא תועלת לילדים נוספים, אשמח אם תפרסמו אותו בעלון שלכם".

אישים יקרים פתח חידה

לפניכם פתח חידה על אחת מברכות השחר. חובה לקרוא את כל חלקי החידה.

עם שחר זו הנתינה השלישית, מיד בבקר היא מוחשית. בשפתנו - העין היא הקודמת אך הברכה לאותה משמעות תואמת.

את הפתרונות נא לשלח לבני אמונים ת.ד. 102 בני ברק. בין הפותרים נכונה יגורלו פרסים יקרי ערך.

פותר פתאום

הפתרון: ברכת 'מלביש ערמים'
אדם וחינה - ראשוני גור הבראה, בגדס היה כח'תננות עור".

לתלמיד חכם אסור ללכת עם רגב על בגדו, ואצל כל אדם, יש אסור חושבים שהוא יכול להביא תועלת לילדים לבד מספוא ציית (למען תזכרו...) שפה חתר ששטנו.

פתח חידה:
בראשוני הגור אשר צר, מרמס"ח אד פסטים נוצר. אם יודע ספר - ללא רגב, אך הכל לא יחברו שנים יחדו, לבד בזה שמהותה יקירת אליו.

פתרון לכתב חידה מסעלון הקודם